

D • N

30/9 1955

Kring Tysklands återförening

Christjens tal till de östtyska delegaterna för någon vecka sedan var en klar bekräftelse på vad alla visste — eller borde veta — redan tidigare, nämligen att Ryssland inte har någon tanke på att tillåta en fri tysk återförening och att över huvud den kommunistiska linjen inte modifieras av de senaste månadernas avspännings-offensiv. Kapitalismens stjärna dalar, förklarade den ryske ledaren, medan socialismen är på väg till universell seger; vi kommer inte att överge det kommunistiska systemet förrän "räkor lär sig att vissla". Fördraget med Adenauer antyddes vara av ringa betydelse, eftersom Västtyskland under alla förhållanden var på väg till "den kapitalistiska graven"; snart skulle Västerens stater tävla om att få erkänna det suveräna Östtyskland.

Det kan tyckas som om sådana deklamationer borde avslöja det illusoriska i den världsomspännande debatt som koncentreras kring frågan om tysk återförening. Men debatten fortsätter likafullt; man resonerar som om detta mål för västmakternas politik, denna symbol för en äkta avspänning, verkligen låge inom räckhåll. Economist skrev häromdagen — och ungefär samma uttrycksätt återfinns i otaliga uttalanden — att den tyska enheten är förutsättningen för ett säkerhetssystem och en säkerhetspakt; för Ryssland skulle, sågs det, uppgivandet av Östtyskland inte medföra ökade militära risker, och hela Tysklands integration i Väster skulle i själva verket innebära att de nationalistiska tendenser i Tyskland som siktar åt öster definitivt bleve stäckta.

Man förstår väl att kravet på tysk återförening drivs av de stater för vilka nationaliteternas självbestämmanderätt är en bärande om också inte alltid respekterad princip. Men det är uppenbart att andra motiv är starkt verksamma. Om Tjeckoslovakiens, Polens och alla de andra erövrade och med Ryssland reellt förenade staterna talas inte så mycket. Östtyskland ställs i förgrunden därför att Västtyskland är en stor stat, väsentlig för Västerens säkerhetssystem, och därför att inom detta Västtyskland alla partier och grupper begär återförening och anslutningen väster ut ser ett medel att vinna målet.

Detta betyder, kort sagt, att återföreningen skulle innebära en enorm eftergift, man kan säga ett slags kapitulation, av den ryska statsledningen. Varför skulle Ryssland ge Östtyskland som en gåva till Atlantpakten? Varför skulle Ryssland ersätta den våldresserade östtyska regeringen med en alltysk regering, som omedelbart skulle

börja arbeta för en revision av Oder—Neisse-linjen och för återvinnande av andra tidigare tyska områden? Då Economist och andra påstår att en sådan eftergift skulle öka Rysslands säkerhet är det svårt att tro på förklaringens genomtänkthet eller ärlighet. Varje parti i ett fritt och demokratiskt Tyskland måste, som de västtyska parti-ledarna gång efter annan betonat, kräva gränsrevision mot Polen. Därtill kommer att frigörelsen av en mellaneuropeisk satellitstat är ägnad att framkalla farliga förhoppningar och fordringar i hela raden av lydländer från Östersjön till Svarta havet. Östtysklands uppgivande är i realiteten tänkbart endast under två förutsättningar: ett storkrig, och ett sådant krig vill inte Västerens folk, ja, inte heller det tyska folket, föra för denna sak, och ett sönderfallande av den ryska regimen, för närvarande en helt inaktuell möjlighet.

En viss samstämmighet i rena formuleringar har nåtts genom

dubbelspråkets förmåga att bygga luftbroar mellan oförenliga ståndpunkter. Även ryssarna säger sig vilja en tysk återförening. Om Västtyskland blir fritt, demokratiskt och fredsälskande, bör den tyska enheten återställas. Meningen är, och det bestyrks av Christjens tal, att ett kommunistiskt Tyskland skall få enighet — under det ryska tyranniets ledning.

Men, frågar man sig i Väster, är inte trots allt reell samstämmighet tänkbar? Finns det inte ett pris att betala för Östtyskland? På den punkten övergår debatten till den andra huvudfrågan, frågan om ett säkerhetssystem. Medan västmakterna är initiativtagare och pådrivare i den tyska frågan, har Ryssland den rollen i säkerhetsfrågan. Västerens krav innebär att Rysslands makt och därmed dess säkerhet skulle minskas, Rysslands innebär att Västerens enighet, makt och därmed säkerhet skulle minskas. Det är alltså inte fråga om kompromisser eller uppgörelser i den mening som att vissa områden eller ekonomiska intressen utbyts mot andra; vad det gäller är själva maktpositionerna i det kalla kriget, som kan, detta är förhandlingarnas förutsättning, bli ett verkligt krig. Detta dilemma framträder än klarare vid en analys av förslag och ståndpunkter i säkerhetsfrågan.

Sept. 12 l. 1 k.
 Jul 7 m.
 4 a
 S: a 27.